

חלומות מהזבל

אם רוצים להתמודד עם בעיית הפרדת הפסולת האורגנית ולגרום למשקי הבית להפריד את הפסולת במקור, יש לתת לעסקים הגדולים להתניע את התהליך

אופירה אילון

08:17, 18.10.13

המשרד להגנת הסביבה עוסק כבר חודשים ארוכים בהטמעת עקרון ההפרדה במקור של פסולת יבשה ופסולת רטובה במשקי הבית. תכליתה של "מהפכת המיחזור" הזו היא לספק פתרון משולב לבעיית ההתמודדות ברשויות המקומיות עם הפסולת שמצטברת בבתיים, כך שתופרד כבר בשלב האיסוף הראשוני. קליטת הפסולת המופרדת במקור, מאפשרת בקלות רבה יותר להתמודד עם התשתית האזורית לטיפול בפסולת, שנמצאת בשלבי הקמה בימים אלו ושמהפכת קליטת החומר האורגני המופרד.

למעשה, הדגש במדיניות המשרד הוא לטפל באופן ממוקד בחומר האורגני - שאריות מטבח, גזם גינה וכד', שהוא המקטע הבעייתי ביותר מבחינת הטיפול בפסולת, כי זהו המקטע המסריח, זה שמושך מזיקים, שגורם לפליטת ריחות לא נעימים וכן מביא ליצירת תשטיפים (מיץ זבל) ופליטת מתאן (גז חממה אקטיבי מאוד), בעת הטמנתו.

מכאן שהפתרונות המקודמים כיום ברמת הרשויות המקומיות מסתמכים על נכונותם של התושבים לבצע הפרדה כזו, ועל הנחות אלו הרשות המקומית חותמת על הסכמים עם קבלני אשפה, העובדים בתחומה.

המשמעות היא שקבלני האשפה אמורים לאסוף את הזבל בנפרד, אמורים להעביר את הפסולת המופרדת למתקן קצה שיקלוט את החומר המופרד ויטפל בו - בין אם בקומפוסטציה או בשיטות מתקדמות יותר, כמו עיכול אנאירובי וידאגו לנצל את הפסולת כמשאב ולאפשר לכולנו סביבה נקייה יותר.

אלא שעולה השאלה האם הסדר כזה, המשלב את האזרח ומסתמך על נכונות התושבים לטפל בזבל שלו כפי שהמשרד להגנת הסביבה מיחל הגיונית ובת היתכנות?

אם ננתח את המצב הקיים כיום בישראל, כרבע מיליון בתי אב בישראל מקבלים שירותי הפרדה במקור, אבל אין זה אומר או מעיד על כך שרבע מהפסולת בישראל אכן מופרדת. מבחינת כמויות הזבל שמופרדות ע"י התושבים בפועל מדובר על פחות מ-10%. כך שמציאות לחוד והחלטות לחוד. אם רוצים לטפל באמת בבעיה ולקדם הפרדת פסולת אורגנית במקור כדאי להתחיל דווקא אצל הגדולים. בקרב בעלי העסקים. בבתי המלון, בבתי האבות, במטבחים מוסדיים, בארגונים בינוניים וגדולים, במפעלים ואף בבתי כלא ובצבא. במקומות אלה קיימת כמות גדולה מאוד של שאריות מזון ופסולת אורגנית שכדאי להחיל עליהם תקנות בנושא הפרדת פסולת, כפי שנעשה בעולם המערבי. כך למשל, בארה"ב, מדינות כמו קונטיקט, ורמונט, ומסצ'וסטס אימצו את פתרון הפרדת הפסולת במקור במוסדות בחקיקה מדינתית. אפילו ראש עיריית ניו יורק, מייקל בלומברג שואף ליישם איסור זריקת פסולת לא מופרדת עד לסוף 2013. מעבר ליתרון הברור של טיפול ממוקד ויעיל בבעיה, יש למנגנון כזה, המטפל בגדולים, יתרון בכך שהוא מאפשר ליזמים "להתגלח" על המתקנים החדשים שיוקמו, ולקדם טכנולוגיות חדשות שיטפלו בכמויות פסולות יחסית גדולות.

בישראל, הצעה דומה לזו שבארה"ב, לאסוף ולטפל במתקנים ייעודיים ולאסור הטמנת

חומר אורגני שמקורו במוסדות, הצענו כבר בשנת 1999, במסגרת מסמכי העדיפות לאומית של מוסד שמואל נאמן, אלא שעד היום לא נעשה דבר. אם באמת רוצים להתמודד עם הבעיה כמו שצריך ולגרום למשקי הבית להפריד את הפסולת במקור, יש לתת לעסקים הגדולים להתניע את התהליך.

הכותבת היא חוקרת בכירה ועומדת בראש תחום הסביבה **במוסד שמואל נאמן** שבטכניון, מרצה וחוקרת בחוג לניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה